

KNIHA V. CIC – DE BONIS ECCLESIAE TEMPORALIBUS

MAJETEK CÍRKVE

kánn. 1254-1310

Majetek = souhrn reálných věcí a závazků (obligací), které patří dané osobě.

Bona temporalia – časná dobra.

Def.: Církevní majetek je hmotný majetek, který náleží univerzální církvi, Svatému stolci a veřejným církevním právníckým osobám.

c. 1257 § 2

Ne soukromým osobám (tedy ani ne papeži), ne soukromým právníckým osobám, pokud nemají ve stanovách výslovně stanoveno jinak).

To neznamena, že soukromá církevní právnícká osoba nemůže nabývat majetek, není to ale církevní majetek. Pokud nějaké sdružení není právníckou osobou, nemůže nabývat majetek, nicméně jeho členové mohou coniunctum přijímat závazky Majetek může být společným vlastnictvím členů, ale ne společenství Aplikuje se kán. 325.

Právní způsobilost ohledně církevního majetku mají: univerzální církev, Svatý stolec a veřejné (diecéze, farnosti, ...) a soukromé církevní právnícké osoby.

- řídí se ustanoveními CIC + stanovami příslušných církevních právníckých osob
- *Co tam vše může patřit – movitý a nemovitý majetek, fondy, nadace.*

Vlastníkem majetku je ta právnícká osoba, která ho nabyla. **Spravuje ho** pod autoritou papeže-

kán. 1273 – Svatý otec je nejvyšším správcem církevního majetku (český překlad! *supremus .administrator et dispensator*).

Vztah papeže k církevnímu majetku

- může vydávat normativní akty (zákony ohledně majetku)
- administrativní úkony

C. 1254 § 1 – deklaruje vrozené (t.j. patřící k její podstatě) právo církve, nezávislé na civilní moci (výjimky – např. daně, ochrana památek apod.), nabývat, držet, spravovat a převádět majetek k dosahování vlastních cílů.

Právo církve co se týče vztahu k majetku: trojí základ: přirozené právo, božské právo, historická praxe.

Obsah tohoto práva:

nabývat = mít právo vlastníka

držet = udržovat a uchovávat

spravovat = užívat

převádět = právně disponovat

Cíl církevního majetku:

kán. 1254 § 2

Vlastní cíle jsou hlavně:

- konání bohoslužeb
- slušné zaopatření kléru a ostatních služebníků
- apoštolát a charita

Klasifikace majetku.

1. movitý a nemovitý
2. zastupitelný a nezastupitelný = zda záleží na nahrazení jednoho majetku druhým, nebo ne (typicky – peníze)
3. spotřebovatelný a nespotebvatelný. Spotřebovatelné = *ipso usu consumatur*. *Nespotřebovatelné* – dovolují stálé /kontinuální užívání.
4. předmětné a nepředmětné. Podle materiality – podle def. římského práva: *res quae tangi possunt* x *res quae tangi non possunt*.

Zvláštní důležité kategorie církevního majetku se zvláštní legislativní úpravou:

1. **Posvátné věci (Res sacrae)** – def. kán. 1171:
  - a) jsou benedikované nebo konsekrované
  - b) cíl – bohoslužba nebo pohřeb věřících (hřbitovy)

Př. obrazy, sochy, kostely, kaple, oltáře, hřbitovy, ...

- jsou to věci *extra commercium*

Vlastnictví a nakládání: Kán. 1269 (omezení práva vydržení a promlčení)

2. **Drahocenné věci (Res pretiosae)** – v kodexu není definice, některé ukazatele nabízí kán. 1189 = starobylé nebo vynikající uměním či úctou (mají tedy velkou cenu – *notabilis valor* historickou, uměleckou či jsou objektem velké úcty věřících).

Vlastnictví a nakládání:

- promlčení: kán. 1270
- inventarizace: kán. 1283 n. 2,
- zcizování: kán. 1292 § 2

3. **Kulturní majetek** – v kodexu není def. Zmínka o nich jen v kán. 1283 n. 2.
  - můžeme je pojmut podobně jako drahocenné věci – tj. jako věci umělecké či historické hodnoty.

NABÝVÁNÍ MAJETKU KÁN. 1259-1273

Jak – všemi spravedlivými způsoby práva přirozeného nebo pozitivního, které jsou dovoleny jiným.

Právo žádat podporu věřících.

Daň na potřeby diecéze – kán. 1263

Poplatky za určité úkony – kán. 1264

Kán. 1267 § 3 princip: striktně zachovat vůli dárce

Príspevek na potreby celé cirkve – kán. 1271

SPRÁVA MAJETKU KÁN. 1273 – 1289

- úloha papeže
- zabezpečení duchovních a jiných osob sloužících v církvi

Povinnosti ordináře

zvl. kán. 1277 – povinnost projednání v ekonomické radě a sboru konzultorů či povinnost schválení těchto grémií *ad validitatem* v určitých případech.

Kán. 1279 § 1 – správa církevního majetku dané právnické osoby

kán. 1280 – povinnost ekonomické rady nebo alespoň dvou poradců

- neplatnost jednání správců
- povinnosti správců

SMLOUVY A PŘEVODY KÁN. 1290-1298

Kán. 1290 – příklad kanonizace civilního zákona

Kán. 1291 – 1293 ustanovení o dovoleních při převodu majetku, jehož hodnota přesahuje určitou mez

Kán. 1294 – použití peněz z převodu

ZBOŽNÉ ODKAZY A NADACE KÁN. 1299-1310

PIA VOLUNTAS – ZBOŽNÝ ODKAZ

- motiv nějakého jednání
- dílo, které se má vykonat
- institut, prostřednictvím kterého se má vykonat nějaké zbožné dílo

esenciální prvky:

- zbožná příčina, ke které se vztahuje zbožný úmysl
- nadpřirozená intence
- zbožnost původce

2 formy:

- 1) ustanovení *inter vivos* – zvláště dary – k dispozici za života dárce

2) ustanovení *mortis causa* – zvláště testament a fideikomis (svěření)

kán. 1300 - **princip: striktně zachovat vůli dárce**

kán. 1301 - 1302 Vykonavatel projevů vůle: ordinář => právo a povinnost dozoru
Povinnost oznámit ordináři přijetí majetku do správy

FUNDATIO PIA - ZBOŽNÁ NADACE

Každá zbožná nadace je *causa pia* ale ne *viceversa*

- soubor věcí zřízený kompetentní autoritou jako právnická osoba nebo soubor věcí věnovaných veřejné církevní právnické osobě (tedy autonomní nebo neautonomní)

Autonomní zbožné nadace – jsou právnické osoby zřízené kompetentní církevní autoritou

- řídí se ustanoveními kán. 114-123 (zřízení dekretem, stanovy, ..)
- cíl podle kán. 114 § 2,
- svou povahou jsou trvalé

Kodex nestanovuje nic specifického ohledně způsobu zániku – platí kán. 120

Neautonomní zbožné nadace – nejsou právnickou osobou. Jsou to odkazy přijaté nějakou veřejnou církevní právnickou osobou (ne soukromou, ne fyzickou) k následujícím účelům:

1. slavení mše sv. a dalších specifických náboženských úkonů
2. cíle o nichž kán. 114 § 2

Přijetí takového odkazu - kán. 1304

– písemné dovolení ordináře dané právnické osoby – schopnost právnické osoby závazek přijmout a vykonávat + renta odpovídá závazkům obvyklým v místě

Kán. 1306 –1307 písemný záznam, seznam závazků na viditelném místě. kniha o plnění závazků

Po uplynutí doby závazku – kán. 1303 § 3.

Snížení mešních závazků – přísná ustanovení – kán. 1308-1310.